

ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü
Atık Yönetimi Dairesi Başkanlığı
Maden Atıkları ve Tehlikesiz Atıkların
Yönetimi Şube Müdürlüğü

TEHLİKESİZ ATIKLARIN YÖNETİMİ

Suat HACIHASANOĞLU
Çevre ve Orman Uzmanı

18 Nisan 2011

Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik

- “Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik” 05/07/2008 tarih ve 26927 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.
- Yönetmelikte atık yönetimi ile ilgili genel esaslar belirtilmekte, geri kazanım ve bertaraf faaliyetlerini yapan işletmeler için lisans zorunluluğu getirilmektedir.
- Atık sınıfları, atık bertaraf ve geri kazanım faaliyetleri ile 839 atık türü liste olarak verilmiştir.
- Söz konusu 839 atık türünden 434 tanesi tehlikesiz atık özelliğindedir.

Tehlikesiz ve İnert Atıkların Yönetimi

Tehlikesiz atıkların yönetimi;

- **Geri Kazanım İşlemleri-** Tehlikesiz ve İnert Atıkların Geri Kazanımı Tebliği (TİAGKT) (12 Mayıs 2010-27579 R.G.) ,
- **Lisans İşlemleri-** Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Ynt. (29.04.2009-27214 R.G.) ve TİAGKT,
- **İthalatı-** 2011/23 Sayılı Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Metal Hurdalara İlişkin Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği (29.12.2010-27800 R.G.),
- 2011/3 Sayılı Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Atıkların İthalatına Dair Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği (29.12.2010-27800 R.G.),
- **Yakma-** Atıkların Yakılmasına İlişkin Yönetmelik (06 Ekim 2010-27721 R.G.),
- **Düzenli Depolanması-** Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik (26 Mart 2010-27533 R.G.), kapsamında yürütülmektedir.

Tehlikesiz ve İnerit Atıkların Geri Kazanımı Tebliği

Tehlikesiz ve İnerit Atıkların Geri Kazanımı Tebliği (TİAGKT) 12 Mayıs 2010 tarih ve 27579 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Tebliğ Hangi Atıkları Kapsamaktadır?

- 05/07/2008 tarih ve 26927 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş olan "Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmeliğin" IV nolu ekinde herhangi bir şekilde işaretlenmemiş atıklar ile (M) ile işaretlenmiş atıklardan EK-III/B'de yer alan eşik konsantrasyonun altında bir değere sahip olan atıkları kapsamaktadır.
- Ancak;
Başka bir mevzuat ile yönetimi düzenlenmiş atıklar ile madenlerin aranması, çıkarılması, işletilmesi, fiziki ve kimyasal işleme tabi tutulması sırasında ortaya çıkan atıkları kapsamamaktadır.

Bakanlığın Görevleri Nelerdir?

Bakanlık tehlikesiz ve inert atıklar ile ilgili;

- Politikaları belirlemek, işbirliği ve koordinasyonu sağlamakla,
- Geri kazanım yönetim planı yapmak veya yaptırmakla,
- Geri kazanıma ilişkin teknoloji ve yönetim sistemlerinin kurulmasında ulusal ve uluslararası koordinasyonu sağlamakla,
- Geri kazanım tesislerine çevre lisansı vermek, denetlemek,

İl Çevre ve Orman Müdürlüklerinin Görevleri Nelerdir?

Tehlikesiz ve inert atıklar ile ilgili;

- Atık üreticisinin tehlikesiz ve inert atıklarının geri kazanımına yönelik hazırlamış olduğu **atık yönetim planlarını değerlendirmek**, hazırlanan yönetim planlarının uygulanmasını sağlamakla,
- Ayda 3000 (üç bin) kilogramdan az atık üreten tesislerin, atıklarını geri kazanıma kadar gerekli önlemleri alarak bir (1) yılı geçmemek üzere geçici depolamasını kontrol etmekle ve bu faaliyetleri denetlemekle,
- Geri kazanım tesislerin, Bakanlıkça verilen **lisans belgelerindeki koşullar doğrultusunda işletilmelerini sağlamak, denetimleri yapmak**, tesislerin bilgi, belge ve teknik raporlarını düzenli olarak kontrol etmek, yasal işlemleri yapmak ve Bakanlığa bilgi vermekle,
- Üreticilerin bir önceki yılın bilgilerini içeren tehlikesiz ve inert atık beyan formunu (Ek-1) ve tehlikesiz ve inert atık geri kazanım formunu (Ek-2) değerlendirmek ve bunlardan (Ek-1) formunu her yılın Mart ayında Bakanlığa göndermekle, yükümlüdür.

Tehlikesiz ve İnert Atık Üreticisinin Görevleri Nelerdir?

Üretici;

- Atık üretimini en az seviyeye indirecek şekilde gerekli tedbirleri almak,
- Atıkların muhafaza edildiği kapların üzerinde tehlikesiz atık ibaresi ve atık kodu olacak şekilde atıklarını konteynır veya geçirimsizliği sağlanmış alanlarda geçici olarak muhafaza etmekle,
- Atıklarını Geçici Faaliyet Belgesi/Çevre Lisansına sahip geri kazanım tesislerine göndermekle,

Tehlikesiz ve İnert Atık Üreticisinin Görevleri Nelerdir?

- Her yıl ocak ayında, bir önceki yıla ait bilgileri içeren **tehlikesiz ve inert atık beyan formunu (Ek-1)** doldurmak, onaylı çıktısı ile birlikte İl Çevre ve Orman Müdürlüklerine göndermekle ve beş (5) yıl boyunca bir nüshasını saklamakla,
- Atıkların kaza veya kasti olarak dökülmesi sonucunda oluşan kirliliğin önlenmesi amacıyla, olayın olduğu andan itibaren en geç bir (1) ay içinde eski haline getirilmesini sağlamak ve bununla ilgili tüm harcamaları karşılamakla, yükümlüdür.

Tehlikesiz ve İnert Atık Geri Kazanım Yapanın Yükümlülükleri Nelerdir?

- **Lisans almakla** ve tesisi işletmekle,
- Personel eğitimini yapmak, acil eylem planlarını hazırlamakla,
- Geri kazanım formunu (Ek-2) düzenlenmekle, bu formu elektronik ortamda ve yazılı olarak İÇOM'a göndermekle, belgeleri beş (5) yıl boyunca saklamakla,
- Tesisin işletme planını yaparak uygulamakla,
- **Tehlikesiz ve inert atık geri kazanım formu olmaksızın atık kabul etmemekle,**
- Kabul ettiği tehlikesiz ve inert atık geri kazanım formunu onaylamak ve otuz (30) gün içinde üreticiye göndermekle, yıl sonunda ise bu formların onaylı bir suretini İÇOM'a sunmakla,
- Tehlikesiz ve inert atık geri kazanım formu ile ilgili olarak üretici ile arasında uyuşmazlık çıkması halinde, bu uyuşmazlık giderilemezse onbeş (15) gün içinde, uyuşmazlığı Bakanlığa bildirmekle,

Tehlikesiz ve İnert Atık Geri Kazanım Yapanın Yükümlülükleri Nelerdir?

- Acil durumlara ilgili eğitimli personel bulundurmak ve acil durum söz konusu olduğu zaman Bakanlığa bilgi vermekle,
- Tesisin risk taşıyan bölümlerinde çalışan personelin her türlü güvenliğini sağlamakla,
- Tesisin işletilmesi ile ilgili Bakanlığın öngördüğü işleri yapmakla,
- Tesisin kapatılması durumunda otuz (30) gün önceden Bakanlığa bildirmekle,
- Geri kazanım işlemlerini yapan kişi, kurum ve kuruluşlar, atık türü ve atığın kod numarası, atık miktarı, atığın kaynağı, gönderildiği tesis, taşıma şekli ve geri kazanım yöntemi gibi bilgileri içeren veri kayıt sistemini oluşturmak, yıllık raporlarını İÇOM'a göndermek ve beş (5) yıl boyunca saklamakla, yükümlüdür.

Geçici Depolama

- Ayda 3000 (üçbin) kilogramdan az tehlikesiz ve inert atık üreten atık üreticisi;
- Atıklarını geri kazanıma kadar gerekli tedbirleri alarak **1 yılı geçmemek üzere**, zemin geçirimsizliğini sağlayarak depolayabilir. Bu durumda atıkların yağmur veya yüzey suları ile temasından meydana gelebilecek kirliliğin önlenmesi için bu suların drenajı amacı ile ızgara, kuşaklama kanalları ve benzeri toplama sistemleri oluşturmakla yükümlüdür.

Geri Kazanım

- Tehlikesiz atıkların ekonomiye katkı sağlamak ve nihai bertarafa gidecek atık miktarının azaltılması amacıyla geri kazanılması esastır.
- Tehlikesiz atıkların geri kazanımının hedeflenmesi durumunda; Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelik kapsamında istenilen bilgi ve belgeler ile bu tebliğ'in Ek-3 ünde istenen hususları içeren **teknik uygunluk raporu** ve birlikte Bakanlığa sunulması gerekmektedir.

Geri Kazanım Tesisleri İçin Özel Şartlar

- Atıkların tesise girişte kontrolünün yapıldığı kabul ünitesi ve geçici stoklama sahası yer alır. Stoklama sahasının zemin geçirimsizliği sağlanır,yüzey sularının drenajı için tedbirler alınır.
- Tesise kabul edilen atığın kaynağı, miktarı, taşınım türü ve geri kazanım yöntemi gibi bilgileri içeren veri kayıt sistemi oluşturulur.
- Tesis çevresi çit veya duvarla çevrilecek ve bu alana personel harici kişilerin izinsiz girmesi önlenir.
- Gürültü, toz gibi kirleticilere karşı ilgili yönetmeliklerde tanımlanan sınır değerlere uyulur.

Metal Hurdaları Ergiterek İşlem Yapan Sanayiciler ile Hurda Metal İşleme ve Metal Ön Hazırlama Tesisleri İçin İlave Olarak;

- Tesiste değirmen (mekanik parçalayıcı-öğütücü) veya makas ünitelerinin olması,
- Yıllık kapasitenin 50.000 ton ve üzerinde olması, bunun sanayi kapasite raporuyla belgelenmesi,
- Tesisin bulunduğu alanın en az 20.000 metrekare olması,
- Tesis girişinde araçları ve yüklerini kontrol edecek özellikle radyasyon ölçüm cihazı ve ilgili ölçümleri yapmaya yeterli (Türkiye Atom Enerjisi Kurumu tarafından eğitim sertifikalı) personel bulundurulması, gerekmektedir.

Metal Hurdaları Ergiterek İşlem Yapan Sanayiciler ile Hurda Metal İşleme ve Metal Ön Hazırlama Tesisleri İçin İlave Olarak;

- Demir dışı hurda metal işleme ve ön hazırlama tesisleri için yıllık kapasitenin 3.000 ton ve üzerinde olması, bunun sanayi kapasite raporuyla belgelenmesi,
- Demir dışı hurda metal işleme ve ön hazırlama tesisleri için tesisin bulunduğu alanın en az 5.000 metrekare olması, gerekmektedir.

Geri Kazanım Tesislerine Lisans Verilmesi İşlemi Nasıl Gerçekleştirilmektedir?

- Tehlikesiz ve inert atık geri kazanım tesisi kurmak ve işletmek isteyen gerçek ve tüzel kişiler Bakanlıktan **lisans** almak zorundadır.
- Çevre lisansı alınması işlemlerinde **Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelik** hükümleri uygulanır.
- Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmeliğin Ek-3C sinde yer alan **Teknik Uygunluk Raporunda**, bu Tebliğin **Ek-3**'ünde verilen bilgi ve belgelerin bulunması zorunludur.

Uygunluk Raporu Kapsamında Olması Gereken Bilgi ve Belgeler (TİAGKT-Ek-3)

- 1 Geri kazanım verimi
- 2 Atığın temin edileceği yerler
- 3 Tesiste atık işlemede kullanılan kimyasal maddelerin isimleri, miktarı (ton/yıl) ve depolama şekilleri
- 4 Hammadde ve ürün stok alanlarının kapasiteleri ile stok alanlarında alınacak güvenlik tedbirleri
- 5 Geri kazanım sonucu elde edilecek ürünler, ürünlere ait etiketleme ve ambalajlama bilgileri
- 6 Geri kazanılamayan atıkların, bileşimi, miktarı ve nasıl bertaraf edilecekleri
- 7 Geri kazanım tesislerinden elde edilecek ikincil ürünün özellikleri ve bu ürünün kullanılabilirliğini içeren **teknik bir rapor** ve/veya Geri kazanılan ürünlerinin piyasaya ürün olarak sürülebilmesi için ilgili kurum/kuruluşlardan alınacak **belge** ve/veya Geri kazanılan ürünlerin **standartları**, ticari isimleri ve üretim miktarları (ton/yıl),
- 8 Tesise gelen atıkların Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik Ek-IV ünde verilen **atık kodları** ve tahmini yıllık miktarları detaylı olarak belirtilir.

*Alınan Çevre Lisansı ile Atık ithalatı yapılacaksa geri kazanılacak atıkların G.T.İ.P. numaraları verilmelidir.

Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelik Kapsamında **Geçici Faaliyet Belgesi** İçin Müracaatta İstenilen Belgeler(Ek-3B)

ÇEVRE İZİN/LİSANS KONUSU		GEÇİCİ FAALİYET BELGESİ İÇİN İSTENİLEN BAŞVURU BELGELERİ		
		ÖZEL BELGELER	ORTAK BELGELER	
LİSANS KONULARI	Geri Kazanım	<p>Tehlikeli Atık Tehlikesiz Atık Atık Yağ Bitkisel Atık Yağ Atık Pili ve Akümülatör Ömrünü Tamamlamış Lastik Ambalaj Atığı</p>	<p>8- Acil Durum/Müdahale Planı (İtfaiye Müdürlüğü Belgesi dahil) 9- İl Müdürlüğü Uygunluk Yazısı 10- Sanayi Sicil Belgesi</p>	<p>1-ÇED Olumlu ya da Gerekli Değildir Kararı (ÇED'e tabi tesisler için) veya ÇED'e tabi olmayan tesisler için kapsam dışı olduğunu gösterir yazı. 2-3194 Sayılı İmar Kanununun Kapsamında; 2.1-12/10/2004 tarihinden sonra yapılmış yapılarla ilgili olarak; •Yapı kullanma izin belgesi •İşletmede yapı kullanma izinleri bulunan yapıların dışında 12/10/2004 tarihinden sonra yapılmış bir yapı olmadığına dair tesis yetkilisi tarafından imzalanmış taahhütname, 2.2-12/10/2004 tarihinden önce yapılmış yapılarla ilgili olarak; •İşletmenin bu tarihten önce yapıldığını kanıtlayan resmi bir belge (Belediyeden alınacak resmi yazı, elektrik faturası, su faturası ve benzeri) •İşletmede 12/10/2004 tarihinden sonra yapılmış bir yapı olmadığına dair tesis yetkilisi tarafından imzalanmış taahhütname, 3-Ticaret Sicil Gazetesi 4-Kapasite Raporu, kapasite raporu yerine geçebilecek yetkili makamlardan alınmış diğer belgeler veya kapasite raporundan muaf olduğuna dair yetkili makamlardan alınmış belge. 5-İşletme Belgesi veya İşletme Belgesinden muaf olduğuna dair belge 6-Vaziyet Planı (İşletme alanındaki tesislerin ve birimlerin yerleşim planları) 7-İş Akım Şeması ve Proses Özeti (Hammadde kabulünden başlayarak her bir üniteye uygulanacak işlemlerin ayrıntılı açıklaması, gerekli şema, formül ve şekiller, atık kodları)</p>
	İşleme	<p>Hurda Metal</p>	<p>8- Acil Durum/Müdahale Planı (İtfaiye Müdürlüğü Belgesi dahil) 9- İl Müdürlüğü Uygunluk Yazısı</p>	

Tehlikesiz ve İnert Atıkların Yönetimi

- 04/04/2011 tarihi itibariyle, tehlikesiz atık geri kazanımı kapsamında geçici faaliyet belgesi alan 70 firma/tesis bulunmaktadır. (www.eizin.cevreorman.gov.tr)

Geri Kazanım Örnekleri

Demir Çelik Cürufu

Bordür Taşı Üretimi

Geri Kazanım Örnekleri

Beton Boru üretimi

Geri Kazanım Örnekleri

Geri Kazanım Örnekleri

Plastik boru

Tehlikesiz Atıkların İthalatı

- 2011/23 Sayılı Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan **Metal Hurdalara İlişkin Dış Ticarete Standardizasyon** Tebliğine göre;
(Ek-1) sayılı listede yer alan metal hurdaları, Çevre ve Orman Bakanlığından Metal Hurda İthalatçı Belgesi almış olmak kaydıyla;
 - a) **metal hurdaları ergiterek işlem yapan sanayiciler** ile,
 - b) metal hurdaları parçalamak ve boyutlarını küçültmek suretiyle kalitesini ve yoğunluğunu arttırmak üzere ön işlem uygulayan ve bu amaçla **Bakanlıktan lisans, geçici çalışma izni, geçici faaliyet belgesi, çevre izin veya lisans belgesine sahip sanayiciler,**
ithal edebilirler.

Tehlikesiz Atıkların İthalatı

- 2011/3 Sayılı Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Atıkların İthalatına Dair Dış Ticarete Standardizasyon Tebliğine göre;
Ek-1'de yer alan uygunluk denetimine tabi atıkları, Bakanlıktan Lisans Belgesi-Geçici Faaliyet Belgesi alan sahip sanayiciler ithal edebilir.

Tehlikesiz Atıkların İhracatı

- Bakanlığımız tarafından Gümrük Müsteşarlığı'na yazılan 15.07.2010 tarih ve 12215-43515 sayılı yazı gereği, tehlikesiz nitelikteki atıkların ihracatı Bakanlığımızdan herhangi bir belge aranmaksızın gerçekleştirilmektedir.

YAKMA

- Tehlikesiz atıkların yakılması ile ilgili işlemler 06.10.2010 tarih ve 27721 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Atıkların Yakılmasına İlişkin Yönetmelik çerçevesinde yürütülmektedir.

Tehlikesiz Atıkların Düzenli Depolanması

- Tehlikesiz ve İnert Atıkların Düzenli Depolanma işlemi Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik(26 Mart 2010-27533 R.G.) kapsamında yapılmaktadır.
- Atıkların düzenli depolama ile bertarafı planlanmış ise yönetmeliğin Ek-2 kapsamında analizinin yapılması ve sonuçlarına göre; aynı yönetmelikte belirtilen usul ve esaslara uyularak ve gerekli izinler alınarak I,II veya III.sınıf düzenli depolama tesislerinde depolanmaları gerekmektedir.
- Düzenli Depolama Tesisleri lisansa tabidir. Lisans işlemleri, Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Ynt. Yönetmelik ve bu Yönetmeliğin 11. Madde kapsamında yürütülmektedir.

Düzenli Depolama Tesisleri

Depo tabanının teşkili (Madde 16)

II. Sınıf Düzenli Depolama Tesisi Zemin Geçirimsizlik Sistemi

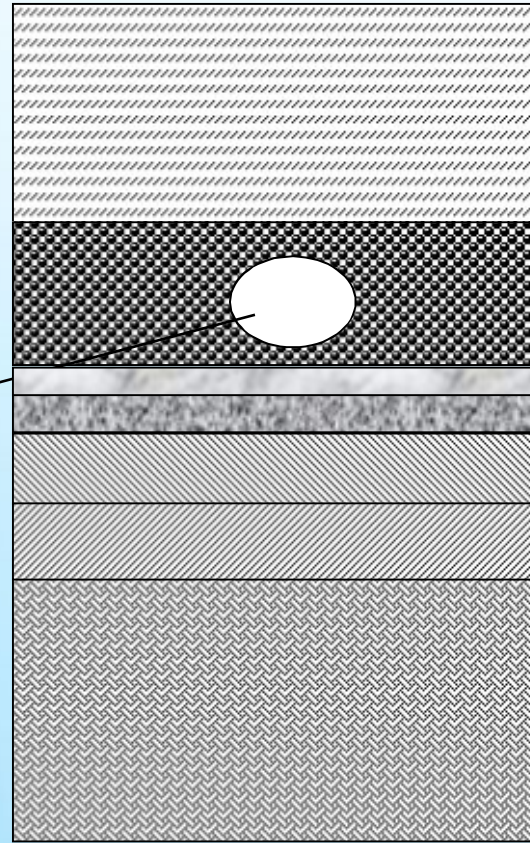
Atık

Drenaj Tabakası ≥ 50 cm

($K \leq 1,0 \times 10^{-4}$ m/s)

Drenaj Borusu

($K \leq 1,0 \times 10^{-9}$ m/s)

Jeotekstil

Jeomembran

Kil Tabaka
 ≥ 50 cm

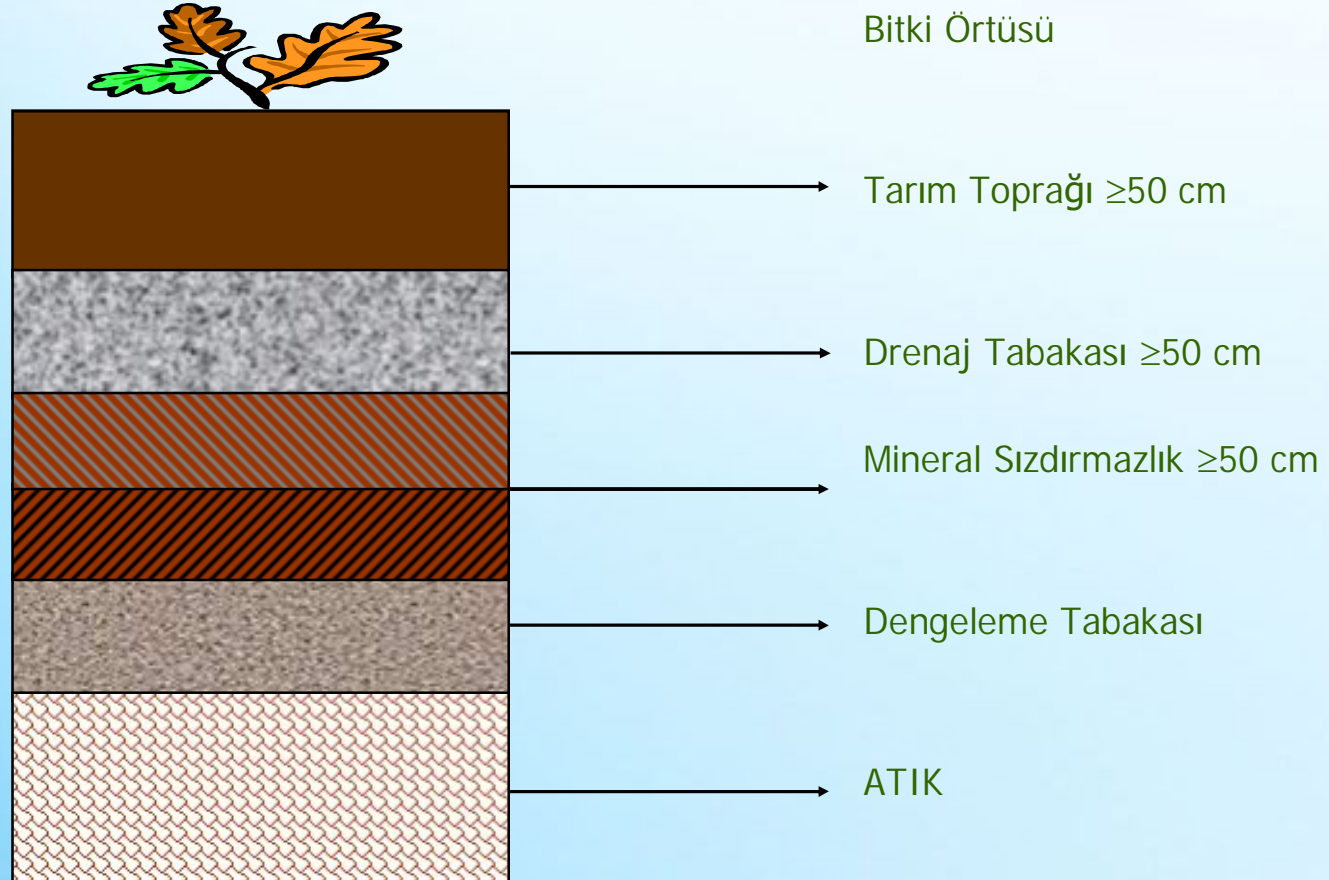
Zemin

Düzenli Depolama Tesislerinin İnşaatı

Depo tesisi üst örtüsünün teşkili (Madde 17)

II. Sınıf Düzenli Depolama Tesisi Üst Örtü Geçirimsizlik Sistemi

TEŞEKKÜRLER

Detaylı ve Güncel Bilgi:

www.atikyonetimi.cevreorman.gov.tr

Suat Hacıhasanoğlu: 0312-2076456 [shacihasanoglu @ cob.gov.tr](mailto:shacihasanoglu@cob.gov.tr)